

Wat deed het Kenniscentrum Vlaamse Steden in 2008?

Jaarverslag 2008

Inhoud	Voorwoord	1
	2008 was een scharnierjaar voor het Kenniscentrum	2
	Forse uitbreiding van team en partners	2
	Nieuwe dynamiek van kennisopbouw- en uitwisseling	3
	Centrumsteden spreken met één stem	3
	Wie is het Kenniscentrum?	4
	Beheerscomité	4
	Dagelijks bestuur	4
	Medewerkers	5
	Programma's	
	<i>Stedelijk woonbeleid</i>	6
	Rol van het Kenniscentrum	6
	Resultaten van de werking	6
	Activiteiten	7
	<i>Europa</i>	10
	Rol van het Kenniscentrum	10
	Resultaten van de werking	10
	Activiteiten	11
	<i>Gebiedsgerichte werking</i>	12
	Rol van het Kenniscentrum	12
	Resultaten van de werking	12
	Activiteiten	13
	<i>Stadsregionale ontwikkeling</i>	14
	Rol van het Kenniscentrum	14
	Activiteiten	14
	Colofon	16

Voorwoord

Het Kenniscentrum kende in 2008 een belangrijke doorstart. Nadat Liv Geeraert een andere professionele horizon had opgezocht, waarvoor we haar heel veel succes toewensen, hebben wij geluk gehad.

We hebben met Linda Boudry, een ambtelijk monument van het Vlaamse stedenbeleid en Kris Snijckers en Jeroen Windey, twee wetenschappers die de nodige ervaring opdeden in het Instituut voor de Overheid een sterk team samengesteld. Dankzij die sterke omkadering kon het werkveld van het Kenniscentrum verder worden verbreed.

Dit uitte zich in de uitbreiding van het samenwerkingsprotocol met de Vlaamse regering en met de toetreding van de Brusselse VGC (Vlaamse Gemeenschapscommissie). Tegelijk is overeen gekomen dat naast de eigen knowhow ook geregeld een beroep zal worden gedaan op gespecialiseerde uitbesteding. De budgettaire middelen hiertoe werden voor 2009 voorzien.

Het komt er nu op aan het beschikbare potentieel zo goed mogelijk te gaan valoriseren: enerzijds om de stem van de centrumsteden met de nodige deskundigheid sterker te laten doorklinken in de Vlaamse politiek; anderzijds om de dagdagelijkse dienstverlening aan de 13 centrumsteden beter te organiseren.

Dit alles kan gebeuren met een sluitende begroting 2009. We maken er een erezaak van om de toename van de activiteiten van het Kenniscentrum structureel te laten samengaan met een budget in evenwicht.

Freddy Willockx

Voorzitter Kenniscentrum Vlaamse Steden

2008 was een scharnierjaar voor het Kenniscentrum

Na de opstart in 2007 was het afgelopen werkjaar een scharniermoment in de werking van het Kenniscentrum. Het Kenniscentrum kende in 2008 een gevoelige uitbreiding: zowel van het team als van de partners die aan het Kenniscentrum participeren. Het Kenniscentrum kon in 2008 ook de eerste resultaten voorleggen. Zowel op het vlak van informatievergaring, kennisuitwisseling als beleidsacties kende het Kenniscentrum in 2008 een succesvolle werking. De basis voor de werking van het Kenniscentrum is in 2008 gelegd.

Forse uitbreiding van team en partners

Voor het Kenniscentrum was 2008 een overgangsjaar. De eerste helft van het jaar werd gedragen door Liv Geeraert daarin bijgestaan door Filip De Rynck als opdrachthouder. Na het vertrek van Liv Geeraert in juni, maken Kris Snijkers, Jeroen Windey en Linda Boudry vanaf 1 november de voltallige staf uit van het Kenniscentrum. Het Kenniscentrum werd opgericht door de 13 centrumsteden en de VVSG, maar van bij het begin was duidelijk dat het Kenniscentrum open wil werken.

Eind 2007 werd het Kenniscentrum voorgesteld op het overleg van de voorzitters, secretarissen en ontvangers. Op 17 januari 2008 is afgesproken om het dagelijks bestuur van het Kenniscentrum uit te breiden met een OCMW-vertegenwoordiging en de betrokkenheid van de **OCMW's** te vragen bij het thema gebiedswerking en bij het collectief contract wonen. De OCMW's hebben zich hiermee akkoord verklaard en ook de nodige middelen vrijgemaakt.

Het is niet alleen politiek ondenkbaar maar inhoudelijk ook zeer onwenselijk om de

Vlaamse Gemeenschapscommissie en Brussel van dit Kenniscentrum uit te sluiten. In 2008 werd door middel van het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst de basis gelegd voor een concrete samenwerking met de VGC.

Voor 2008 heeft het Kenniscentrum een **samenwerkingsprotocol** kunnen afsluiten met **Vlaams minister Keulen** bevoegd voor binnenlands bestuur, stedenbeleid, wonen en inburgering. De doelstelling van dit samenwerkingsprotocol is om in 2008 rond afgebakende thema's te komen tot een meer intense samenwerking tussen de Vlaamse overheid, meer in het bijzonder het team Stedenbeleid van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, en de Interlokale Vereniging Kenniscentrum Vlaamse Steden die in 2007 door de 13 Vlaamse centrumsteden en de VVSG werd opgericht.

De samenwerking situeerde zich in 2008 rond de thema's: wonen, gebiedsgericht werken, Europa, discussienota rasterstad–stadsregionale ontwikkeling

Nieuwe dynamiek van kennisopbouw- en uitwisseling

De oprichting van het Kenniscentrum is het resultaat van een intensieve samenwerking die de laatste jaren tussen de steden is gegroeid. Doorheen heel wat initiatieven (de werking rond Witboek, het proces rond de stadsmonitor, visitatieprocedure voor het Stedenfonds, burgemeestersoverleg van de 13 centrumsteden, het overleg van de stadssecretarissen, overleg centrumsteden cultuur, overleg stedenbouwkundige ambtenaren, overleg OCMW's centrumsteden,...) zijn de interstedelijke contacten zowel op politiek als ambtelijk vlak toegenomen.

Het is in die bedding dat het Kenniscentrum in 2008 zijn werking verder uitbouwde.

Voor verschillende thema's werden inter-stedelijke werkgroepen georganiseerd (wonen, Europa, gebiedsgerichte werking). Dit bracht een grote dynamiek van informatie en ervaringsuitwisseling met zich mee. Ook buiten de 13 centrumsteden was er trouwens grote interesse in onze werkzaamheden; het succesvolle stadscongres rond gebiedgericht werken in Vlaanderen met 520 deelnemers bewees dit ten volle.

Centrumsteden spreken met één stem

De 13 centrumsteden vertegenwoordigen 25% van de Vlaamse bevolking. Wanneer ze met één stem spreken kunnen ze sterker wegen op het Vlaamse beleid.

In het kader van het overleg met de Vlaamse overheid hebben de dertien centrumsteden intensiever met elkaar samengewerkt om gemeenschappelijke standpunten te formuleren. In het kader van het decreet Grond- en Pandenbeleid is dit alvast gelukt: het gemeenschappelijke standpunt van de centrumsteden zorgde voor aanpassingen aan het ontwerp decreet.

Wie is het Kenniscentrum?

Het kenniscentrum wordt aangestuurd door het **beheerscomité** samengesteld uit de 13 burgemeesters en een vertegenwoordiger van de VVSG; het **dagelijks bestuur** dat bestaat uit een delegatie van de stadssecretarissen en de VVSG, een vertegenwoordiging van de OCMW's, de financieel beheerders van de centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, én **werkgroepen** die de programma's voeden en ondersteunen

Beheerscomité

Het Kenniscentrum wordt strategisch aangestuurd door een beheerscomité dat is samengesteld uit de burgemeesters van de dertien centrumsteden en een vertegenwoordiger van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Voorzitter

Freddy Willockx, burgemeester Sint-Niklaas

Ondervoorzitter

Patrick Moenaert, burgemeester Brugge

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de operationele aansturing van het Kenniscentrum en vergaderde op 17 januari, 21 maart, 30 april, 3 juni, 15 juli, 9 september, 21 oktober, 25 november en 22 december.

Voorzitter

Freddy Willockx, burgemeester Sint-Niklaas

Leden

- Ilse Uyttersprot, burgemeester Aalst
- Patrick Janssens, burgemeester Antwerpen
- Jef Gabriëls, burgemeester Genk
- Daniël Termont, burgemeester Gent
- Herman Reynders, burgemeester Hasselt
- Lieven Lybeer, burgemeester Kortrijk
- Louis Tobback, burgemeester Leuven
- Bart Somers, burgemeester Mechelen
- Jean Vandecasteele, burgemeester Oostende
- Francis Stijnen, burgemeester Turnhout
- Luc Martens, burgemeester Roeselare
- Mark Suykens, directeur van de VVSG

Ondervoorzitter

Patrick Moenaert, burgemeester Brugge

Afgevaardigden namens de centrumsteden:

- Geert Hillaert, stadssecretaris Kortrijk
- Staf Lauwersen, stadssecretaris Turnhout
- Roel Verhaert, stadssecretaris Antwerpen vertegenwoordigd door Stijn Valgaeren
- Paul Teerlinck, stadssecretaris Gent vertegenwoordigd door Dirk Temmerman

Afgevaardigde namens de VVSG

Mark Suykens, directeur

Afgevaardigden namens de OCMW's

Luc Kupers, OCMW-secretaris Hasselt en
Geert Versnick, OCMW-voorzitter Gent

Afgevaardigde namens de stadsontvangers

Cathy Brouckaert, stadsontvanger Brugge

Afgevaardigde namens de VGC

Mathieu Voets, algemeen directeur welzijn en
gezondheid

Medewerkers

Kris Snijkers (in dienst bij het Kenniscentrum op 11 augustus 2008) was voorheen wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor de Overheid en deed beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek in het domein van de bestuurskunde en overheidsmanagement aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

In 2006 maakte hij als manager communicatieadviseur de overstap naar Groep C & Slangen waar hij als projectleider verantwoordelijk was voor strategisch communicatie- en beleidsadvies in een reeks projecten in de publieke (afval- en energie-sector, milieu en mobiliteit) en private sector.

Jeroen Windey (in dienst bij het Kenniscentrum op 18 augustus 2008) werkte eerder als wetenschappelijk medewerker bij het Instituut voor de Overheid (K.U.Leuven) in het onderzoeksdomein 'Bestuurlijke relaties en organisatie'. Hij deed er onderzoek naar prestatie management en prestatiebegroting in de sociale zekerheidssector

(2005-2006) en verzelfstandiging en contractmanagement binnen de Vlaamse centrumsteden (2006-2008).

Linda Boudry (in dienst bij het Kenniscentrum op 1 november 2008) startte in 2000 als projectleider binnen de Vlaamse overheid het stedenbeleid op. De deelsporen binnen dit project waren de fondsenwerking (Stedenfonds in de plaats van SIF en Stadsvernieuwingsfonds), responsabilisering van de voltallige Vlaamse Regering (actieprogramma), de ontwikkeling van nieuwe instrumenten (stadsmonografieën, stadsmonitor, visitatiecommissies), het ontwikkelen van een lange termijnvisie (Witboek), de sensibilisering, communicatie en bijsturen van beeldvorming over steden (Thuis in de stad – prijs, PR, advertentiecampagne) en het opzetten van vorming en begeleiding. In 2006 maakte zij als Adjunct Vlaams Bouwmeester de overstap naar het Team van de Vlaams Bouwmeester.

Stedelijk woonbeleid

Een slagvaardig stedelijk woonbeleid is alleen haalbaar als steden de regie voeren

De dertien centrumsteden hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het stedelijk woonbeleid. Het tegengaan van de stadsvlucht en het voorzien van een voldoende en kwalitatief aanbod van woningen voor alle doelgroepen staan hierbij voorop. Wanneer de steden hun regierol in het woonbeleid ten volle op willen nemen, stoten zij echter op de grenzen van het Vlaamse en federale woonbeleid. Daarom willen de centrumsteden en de Vlaamse overheid in het algemene luik van de stadscontracten afspraken maken om de stedelijke regierol in het woonbeleid te versterken en te faciliteren.

Rol van het Kenniscentrum

Het Kenniscentrum **ondersteunde in 2008 de politieke en ambtelijke delegatie van de centrumsteden** in het overlegforum Wonen. Dit overlegforum is de ontmoetingsplaats van de Vlaamse overheid en de centrumsteden in het kader van het algemene luik van de stadscontracten. Het Kenniscentrum nam deze

rol op door overleg met de stedelijke actoren te organiseren, dossiers ter voorbereiding te maken, nota's aan te maken ter voorbereiding van het overleg met de Vlaamse overheid, een actieve rol te spelen in die overlegmomenten en de terugkoppeling naar de steden vanuit dit overleg te verzorgen.

Resultaten van de werking

Het overleg tussen de Vlaamse overheid en de centrumsteden heeft in 2008 geleid tot een betere **definiëring van de knelpunten** die de centrumsteden in het woonbeleid ervaren en van mogelijke oplossingsrichtingen waaraan zij samen met de Vlaamse overheid kunnen werken. De concrete **afspraken** die de centrumsteden en de Vlaamse overheid maakten staan opgelijst in een **addendum** bij de stadscontracten. In het kader van het overleg over het stedelijk woonbeleid hebben de centrumsteden een

gemeenschappelijk standpunt ingenomen ten opzichte van het ontwerp decreet Gronden Pandenbeleid van de Vlaamse regering. De centrumsteden hadden fundamentele bedenkingen bij een aantal punten uit het ontwerp. Het feit dat de centrumsteden erin geslaagd zijn om met één duidelijk standpunt naar buiten te treden heeft er mede voor gezorgd dat een aantal cruciale aspecten in het ontwerp werden aangepast (bv. de mogelijkheid om de eigen stedelijke leegstandsheffing te behouden).

In het kader van het overleg met de Vlaamse overheid hebben ook de dertien centrum-steden intensiever met elkaar samengewerkt om gemeenschappelijke standpunten te formuleren.

Activiteiten

Een inter-stedelijke werkgroep wonen werd samengesteld met politieke en ambtelijke vertegenwoordigers van de centrumsteden en een vertegenwoordiger van de VVSG. Het Kenniscentrum organiseerde overlegmomenten met de steden op 6 juni, 4 juli, 13 augustus, 16 september en 23 oktober.

Op basis van bijeenkomsten met deze werkgroep en in samenwerking met de VVSG kwam het Kenniscentrum tot een eerste visienota die als verdere input dient voor het overleg met Vlaanderen. Deze visienota formuleert een gedeelde probleemstelling en gezamenlijke agendavoorstellen inzake woonbeleid tussen de centrumsteden. In het najaar 2007 keurden de dertien colleges deze nota goed. De visietekst werd door het Kenniscentrum Vlaamse Steden in samenspraak met de steden vertaald in een eerste voorstel voor actieplan, waarop de Vlaamse overheid een aantal bezwaren formuleerde en een tegenvoorstel formuleerde. Op 11 september 2008 werd er op vraag van het Kenniscentrum op het kabinet van minister

Dit brengt een nieuwe **dynamiek van informatie- en ervaringsuitwisseling** met zich mee die we de komende jaren nog willen versterken.

Keulen een overleg georganiseerd. Dit overleg had tot doel:

- duidelijk te formuleren wat dient bepaald te worden in het collectief stadscontract;
- in functie van de agendering op de Vlaamse regering een gezamenlijk traject uit te stippelen qua timing en procedure;
- afspraken te maken over de systematische betrokkenheid van het Kenniscentrum (en dus de steden) in alle stappen van het proces waarbij rekening gehouden wordt met de tijd die nodig is voor interne terugkoppeling in de steden

Hoewel formele afspraken gemaakt waren, bleef de samenwerking eerder moeizaam verlopen. Na een reeks werkgroepen (lokale regie op 22 september en 23 oktober, betaalbaar wonen op 23 september en 21 oktober, private huur-markt op 24 september en 17 oktober en woning-kwaliteit op 25 september en 14 oktober) hadden de steden het aanvoelen dat hun vragen en problemen niet ernstig genomen werden en dit traject niet naar een door hen goed te keuren addendum zou leiden.

Na overleg van het Kenniscentrum met het kabinet van de bevoegde minister en de voorzitter van het overlegforum werd afgesproken dat de steden een nieuw voorstel van addendum zouden maken.

In overleg met de steden koos het Kenniscentrum te focussen op een beperkt aantal thema's, waarbij de nadruk lag op het verruimen en faciliteren van de stedelijke regierol inzake het lokale woonbeleid, met inbegrip van meer afgestemde maatregelen vanuit het Vlaamse en federale beleidsniveau:

- Aansturing van sociale woonprojecten
- Afstemming tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn
- Een stedelijk fiscaal instrumentarium
- Een stedelijk grond- en pandenbeleid
- Een versterking van de private huurmarkt

Op 27 november werd in een ad hoc werkgroep het voorstel van addendum van de centrumsteden besproken (nota addendum bij de stadscontracten – Voorstel van de centrumsteden dd. 20 november) en werden concrete oplossingssporen en afspraken vastgelegd. Deze ad hoc werkgroep werd druk bijgewoond door politieke en ambtelijke vertegenwoordigers van de steden enerzijds en door vertegenwoordigers van de betrokken kabinetten en administraties langs de zijde van de Vlaamse overheid anderzijds. Dit heeft in hoge mate bijgedragen tot het komen van wederzijds gedragen afspraken. Het ontwerp addendum werd daarna voorgelegd aan het Overlegforum en goedgekeurd.

Het Kenniscentrum nam deel aan de Overlegfora wonen op 25 januari, 20 juni, 2 oktober en 2 de-

ember 2008 en had op verschillende momenten een overleg met de voorzitter van het overlegforum om het verdere traject van het stadscontract te bespreken (18 augustus 2008, 10 december 2008). Naast deze overlegmomenten onderhielden het Kenniscentrum en de voorzitter van het overlegforum permanent contact via mail en telefoon voor de praktische opvolging van het overlegforum (bv. data, delegatie van de steden, ontwerpnota's,...).

De centrumsteden hadden fundamentele bedenkingen bij een aantal punten uit het ontwerp Decreet Grond- en Pandenbeleid van de Vlaamse regering en hebben in een schrijven aan de bevoegde minister een gemeenschappelijk standpunt ingenomen (nota Decreet Grond- en Pandenbeleid standpunt van de centrumsteden dd. 21 oktober). De steden waren van mening dat het voorontwerp Decreet Grond- en Pandenbeleid onvoldoende slagkrachtige instrumenten bevatte om een stedelijk grond- en pandenbeleid te kunnen voeren. Het voorontwerp hield volgens hen geenszins een versterking in van de stedelijke regierol ten opzichte van andere publieke én private actoren. Het ontwerp Decreet Grond- en Pandenbeleid was niet enkel een gemiste kans voor de versterking van de stedelijke regierol, maar bracht bovendien de Vlaamse ambitie om de steden te herwaarderen als aangename woonplekken in gevaar. Het Kenniscentrum heeft het standpunt ingenomen op het burgemeestersoverleg van 21 oktober vertaald in amendementen bij het voorontwerp (nota Decreet Grond- en Pandenbeleid – Amendementen voorgesteld door de centrumsteden dd. 31 oktober)

Op 3 november 2008 vond er een overleg plaats op het kabinet van minister Van Mechelen tussen het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de kabinetten Van Mechelen en Keulen naar

aanleiding van de ingediende amendementen. Tijdens dit overleg lichtte het kabinet de aanpassingen aan het decreet toe in functie van de amendementen van de centrumsteden.

Europa

**Kijken naar Europa
verruimt de blik
op de eigen stad**

Ondanks de nabijheid van Europa in Brussel, zijn de Vlaamse centrumsteden niet prominent aanwezig in Europa. De centrumsteden werken wel samen met buitenlandse steden via jumelages, noord-zuid relaties, concrete initiatieven binnen beleidsdomeinen, enz. Daarnaast participeert de ene centrumstad al actiever in Europees gefinancierde projecten en programma's dan de andere. Deze samenwerking komt tot hiertoe echter veeleer ad hoc tot stand. Omwille van de internationalisering van het lokale beleid en de leereffecten van samenwerking over de grenzen heen, is een sterkere positionering van de centrumsteden in Europa essentieel.

Rol van het Kenniscentrum

Het Kenniscentrum werkt samen met een **interstedelijke reflectiegroep** een actieprogramma uit rond de Vlaamse steden en hun omgang met Europese projectfinanciering. Naast de aandacht voor Europese projectfinanciering, zet het Kenniscentrum ook in op opportuniteiten die zich aandienen rond Europa en de steden binnen specifieke beleidsdomeinen. Volgende doelstellingen staan hierbij centraal:

- kennisdeling: het stimuleren dat de Vlaamse steden onderling leren van Europese projectervaringen, inhoudelijk en organisatorisch;
- competentie-opbouw: het verder professionaliseren van Vlaamse steden inzake het omgaan met Europa;
- netwerking: het stimuleren van deelname aan Europese netwerking en samenwerking;

Resultaten van de werking

Tijdens de verschillende consultatierondes met de inter-stedelijke reflectiegroep en de stuurgroep

- beleidsbeïnvloeding: de Vlaamse steden een stem geven in het Europese debat en hun inbreng zichtbaar en politiek relevant maken.

Deze activiteiten van het Kenniscentrum worden ondersteund door de **stuurgroep Europa**, onder het voorzitterschap van de administrateur-generaal van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Deze stuurgroep is verder samengesteld uit vertegenwoordigers van het kabinet van minister Keulen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van Vlaamse Provincies, Departement Internationaal Vlaanderen, de Vlaamse Vertegenwoordiging bij de Europese Unie en het Vlaams Europees Verbindingsagentschap.

Europa werden de **stedelijke behoeften** met betrekking tot hun Europees beleid in kaart

gebracht. Deze blijken heel divers te zijn. Niet alleen verschilt de inbedding van de Europa-medewerkers in de stedelijke administraties enorm (gaande van erg versnipperd over verschillende diensten tot een geïntegreerde dienst), ook de ervaringen met deelname aan Europese projecten verschilt sterk.

Beide overlegplatformen hebben tot hertoe gezorgd voor een **betere afstemming** van lokale en Vlaamse initiatieven met betrekking op de Europese dimensie van stedenbeleid. Dit resulteerde in een **gedragen actieprogramma**

Activiteiten

Het Kenniscentrum nam actief deel aan de overlegmomenten van de stuurgroep Europa op 22 februari, 21 april en 3 juni. In dit kader bereidde het Kenniscentrum volgende **nota's** voor:

- Steden en hun omgang met Europese financiering: Concretisering projectvoorstel voor samenwerking tussen het Kenniscentrum Vlaamse centrumsteden en de Vlaamse overheid
- Toelichting 'voorbereidende kosten' en 'wegwerken hindernissen binnen de financiële regelgeving in geval van financiering op Vlaams niveau'
- Voorstel actieplan Europa 2008-2009
- Steden en hun omgang met Europese financiering: Uitwerking prioritaire acties 2008-2009

Verder nam het Kenniscentrum deel aan volgende **publieksmomenten** georganiseerd door de

voor 2009 dat door beide overlegplatformen werd goedgekeurd.

In het actieprogramma ligt de klemtoon op enkele concrete interactiemomenten die onmiddellijk bruikbare kennis en instrumenten willen aanreiken aan de centrumsteden (workshops, masterclass Europa). Deze initiatieven kaderen binnen de ruimere ambitie van het Kenniscentrum om de stedelijke capaciteit rond Europa de volgende jaren structureel te verhogen. Hierbij komen gaandeweg alle thema's aan bod die relevant zijn binnen de hele Europese projectcyclus.

stuurgroep Europa: Europadag op 29 januari, bezoek Europees Parlement op 16 oktober en de studienamiddag over grensoverschrijdende en inter-territoriale samenwerking op 24 november. Het Kenniscentrum zorgde ook voor terugkoppeling over de georganiseerde publieksmomenten, zowel naar de stuurgroep Europa, als naar de steden via de inter-stedelijke reflectiegroep Europa.

Daarnaast was er ook overleg tussen de Vlaamse centrumsteden en het Kenniscentrum in een **inter-stedelijke reflectiegroep Europa** op 21 mei en 20 oktober.

Het Kenniscentrum nam samen met een stedelijke delegatie uit Antwerpen, Gent en Brugge van 16 tot 18 oktober deel aan de door de VVSG georganiseerde **studiereis** naar **Freiburg**. Thema was duurzame ontwikkeling.

Gebiedsgerichte werking

520 aanwezigen zetten op het stadscongres gebiedsgerichte werking op de kaart

De Vlaamse steden zijn steeds op zoek naar bestuurlijke innovaties om het stedelijke beleid efficiënter en effectiever vorm te geven. Gebiedsgerichte werking is een dergelijke innovatie die de laatste jaren binnen elke centrumstad op een of andere manier vorm kreeg. Door gebiedsgericht te werken kan men inspelen op de complexiteit van het stedelijke leven in al zijn facetten. De stad wordt opgedeeld in kleinere, overzichtelijke delen waar een sectoroverschrijdende, integrale organisatie beheersbaar wordt.

Rol van het Kenniscentrum

Het Kenniscentrum Vlaamse Steden begeleidt een **inter-stedelijke werkgroep** die over gebiedsgerichte werking een gevuld programma uitwerkt. Via haar begeleidingsrol wil het Kenniscentrum de kennisopbouw en -uitwisseling rond gebiedsgericht werken stimuleren en consolideren.

In 2008 bouwde het Kenniscentrum verder op de bevindingen uit drie stadsateliers die eind 2007 rond gebiedsgerichte werking werden georganiseerd in Genk, Turnhout en Gent. Samen met een **kerngroep** van stedelijke ambtenaren werden de ervaringen met gebiedsgerichte werking in de Vlaamse centrumsteden verzameld.

Resultaten van de werking

Het Kenniscentrum organiseerde in samenwerking met de Vlaamse overheid en de stad Antwerpen een **stadscongres** (29 september) over gebiedsgericht werken. Tijdens dit congres werd een tussentijdse stand van zaken opgemaakt van de verwezenlijkingen en opportuniteiten van gebiedsgericht werken. Deze bevindingen vonden

hun neerslag in een publicatie. Daarnaast werden ook aanbevelingen geformuleerd voor de Vlaamse steden, voor burgerinitiatieven en voor de Vlaamse overheid. De grote opkomst (520 deelnemers!) niet enkel uit de centrumsteden, maar ook uit kleinere steden en gemeenten, bevestigde de brede interesse in het thema.

Activiteiten

Het Kenniscentrum nam deel aan de **interstedelijke werkgroep gebiedsgericht werken** op 21 januari. Specifiek ter voorbereiding van het congres en de publicatie werd op regelmatige tijdstippen (20 maart, 18 april, 16 mei, 10 juni en 1 september) een kerngroep bijeengeroepen.

Op 29 september organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden in samenwerking met de Vlaamse overheid en de stad Antwerpen een **stadscongres** over gebiedsgericht werken: "De stad in de wijk. Gebiedsgericht werken in Vlaamse steden en gemeenten." Op het stadscongres van 29 september werd ook de publicatie "De stad in de wijk" (*De stad in de wijk. Gebiedsgericht werken in Vlaamse steden en gemeenten*. F. Derynck (ed.), Brussel: Politeia, 190 p.) voorgesteld.

Naar analogie met de drie stadsateliers die in de loop van 2007 werden georganiseerd, organiseerde het Kenniscentrum op 17 juni te Kortrijk een **OCMW-stadsatelier** over gebiedsgerichte werking.

Stadsregionale ontwikkeling

Het stadsregionale debat mag zich niet beperken tot een discussie over (aantallen) structuren, ook het capaciteitsvraagstuk moet centraal staan.

De verhouding tussen de centrumsteden en de omliggende autonome gemeenten die samen het stedelijke gebied vormen, is delicaat en gevoelig. De juiste afbakening van een stedelijk gebied is al voorwerp van veel discussie geweest. Bestuurders zien ondertussen in dat er zoiets als een algemeen belang bestaat op het niveau van het stedelijke gebied. Het aanvoelen is aanwezig dat een schaalvergroting in de afgelopen jaren steeds meer relevant is geworden. Voor burgers, bedrijven en non-profit organisaties zijn grenzen van gemeenten erg relatief geworden. Als de actieradius van burgers, bedrijven en non-profit groter wordt, dan kan het bestuur moeilijk achterblijven.

Rol van het Kenniscentrum

Het Kenniscentrum leverde als insteek voor dit debat een discussienota met een exemplarische inventarisatie per gebied van interessante, soms verborgen vormen van netwerking en interacties tussen actoren in stedelijke gebieden, waarbij zeker oog moet zijn voor samenwerking tussen niet-overheidsactoren. Daarnaast bevat

de discussienota ook een inventarisatie van mogelijke Vlaamse instrumenten die feitelijk of potentieel inzetbaar zijn ter stimulering van lokale dynamiek of die kunnen dienen als incentives voor meer samenwerking. Het kenniscentrum participeert aan het discussieplatform.

Activiteiten

Op basis van deze eerste inventarisatie binnen de steden Kortrijk, Turnhout en Oostende werd een insteeknota over stadsregionale ontwikkeling in Vlaanderen uitgewerkt. Het Kenniscentrum wees daarvoor in juli een opdracht toe aan dr. Joris Voets (K.U.Leuven - Instituut voor de Overheid) en Prof. dr. Filip De Rynck (Hogeschool Gent).

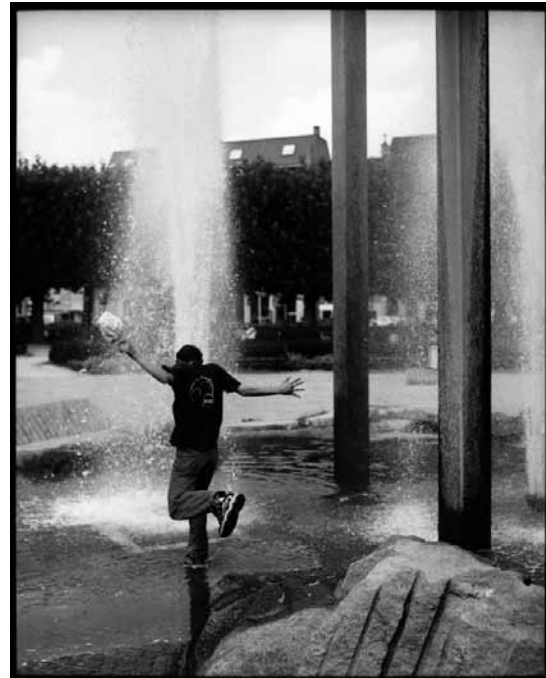
Op 12 juni organiseerde het Kenniscentrum in Kortrijk een **voorbereidende bijeenkomst** voor

het programma over stadsregio's met deelnemers uit Kortrijk, Turnhout en Oostende. Uit die drie regio's worden voorbeelden verzameld, aangevuld met een inventaris van instrumenten vanuit de Vlaamse overheid.

Op vrijdag 23 augustus organiseerde het Kenniscentrum een besloten seminarie over stadsregionale ontwikkeling in Vlaanderen. Tijdens dit seminarie, waarop een selecte groep

van experts uit diverse stakeholdergroepen werd uitgenodigd, werd de eerste nota bediscussieerd. Op basis van de opmerkingen en aanvullingen die tijdens het besloten seminarie van 23 september 2008 werden geformuleerd door de deelnemers, werd de eerste nota herwerkt. De **gefinaliseerde nota** werd op 30 september 2008 aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bezorgd als insteek voor het discussieplatform “rasterstad – stadsregionale ontwikkeling”.

Op 18 november werd door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een discussieplatform “rasterstad – stadsregionale ontwikkeling” opgericht. Doel is om t.a.v. de nieuwe Vlaamse Regering die na de verkiezingen van juni 2009 aantreedt, aanbevelingen te formuleren en instrumenten aan te reiken om de samenwerking tussen stad en rand te bevorderen. Het Kenniscentrum participeert aan dit discussieplatform.

Colofon **redactie** Kenniscentrum Vlaamse Steden

vormgeving Communicatiedienst VVSG

fotografie Cover, Stadscongres
'De stad in de wijk' (29 september 2008),
Cauhtemoc Garmendia Alfaro,
© Stad Antwerpen
Binnenwerk, Koen Broos

druk Druk in de Weer,
dit Jaarbericht werd gedrukt op Revive 75

v.u. Linda Boudry,
Kenniscentrum Vlaamse steden
Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel

KENNISCENTRUM
VLAAMSE STEDEN

KENNISCENTRUM
VLAAMSE STEDEN